

Застава издава сваки дан два пута, а недељом и понедељником једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаље на један месец 2 кр. 40 пот. на четврт године 7 круна. Кад се јутарњи и вечерњи лист засебно шаље: месечно 2 кр. 98 пот. на четврт године 8 круна 75 пот. За Аустрију и све остале земље на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: за вола године 2 круне, на целу годину 4 круне, а за стран-земље годишње 6 круна 50 пот. Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Телефон бр. 131.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

(Вечерњи лист.)

ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДВОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ.

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова.

Уредништво „Заставе“ је у кући г. Ј. Т. Чамича Администрација „Заставе“ налази се у кући, где је Милетићева штампарија у главној ул. бр. 22. Донеси шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“.

Рукописе не враћамо.

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Чек-контото 12008.

Антиалкохолничко удружење, го- спођа у Швајцарској.

Цирих, 14. новембра 1906.

Већ се у најстаријим временима забрањивало младићима да пију алкохолна пића, доказујући, да је алкохол врло штетан по развитак човечијег организма, а још много више за развитак човечијих умних способности. У пркос многим доказивањима свих стручњака, пили су људи и даље. Чини се да највише пију они, који против алкохола највише говоре, а то је интелегенција, међу њом је ђак и у опште млад човек.

Већ по самој природи, сваки је човек више наклонен ономе, што му не напреже ум, него ономе што му напреже ум, те тако исто млади људи волију пити и забављати се, него сести и обављати радите. Поготово се те прилике пружају ђаку, универзитетлији, ранаћи се по кафанама.

Да се овим неприликама, и многим другим које се догађају у кафанама, доскочи, основале су циришке госпође локале, у којима нема алкохолних пића. Оваких локала има по свој Швајцарској, али су по свим другим местима друга удружења, а не женскиња.

У Цириху има оваких локала 9. од којих су четири велика, а осталих 5 су мали. У великим локалима је дневно вешто више од 1000 особа, а у свима заједно око 6700 особа. Оваки локали добри не само зато, што се може добити јефтино јело (ручак 0.40 франака) и што се не пије никакав алкохол, него и што се у њима одржава најчистији, управо идеалан морал. По истим локалима послужују женске (у Швајцарској највећим делом, у свим врстама радња, послужују женске), с којима се не може ништа друго разговарати, него да се заштеди јело и цедуља, на којој стоји за колико се јело, те се том цедуљом исплаћује на каси, пола већи кући, свој трошак.

Женске, које раде по истим локалима, имају кост, стан и 20—40 франака месечне плате на станове се пази, да буду суви и доста врачни. Исто се тако пази и на њихово изобразење. За све женске држе се

предавања, у неким просторијама, и то: Медецинар о човечијом телу: Етичар о части, о човечанству уопште о животном питању.

У оваке радње могу доћи само солидне женске, па се за то и пази на њихово владање код примана у радњу. Само то женско удружење дало је оваку изјаву: Свака девојка, која нема владање као девојка, не треба нам, јер ми хтемо раднице и карактерне девојке, које ћемо моћи спремити за добре мајке и ваљане домаћице. — Жене које су се растављале од својих мужева било ма с којим разлога, а имају деце код куће, нека се боље врате кући, својој деци и мужу, него да служе. Јер они тамо требају кућаницу мајку и жену, а ми ћемо за себе већ наћи особље.

Сви су локали њихова својина, која их силног новца стаје, како у набавци силних локала, тако исто и у набавци намештаја. За два локала, од већих изнеле су и рачун на јавност. Сваки их, заједно с намештајем стоји око 500.000 франака.

Кад су први локал основале, пре неких 15 година, пазарили су првих дана просечно дневно око 22 франка, а данас просечно пазаре ништо више од 3000 франка на дан.

— див —

Народна Скупштина у Црној Гори.

(Од нашег сталног дописника.)

Цетиње 12. новембра 1906.

Нова влада

Јавио сам телеграфски, да су нови министри положили заклетву. Криза је доста времена трајала Од поведјељка до суботе био је свако у неизвесности, шта ће бити и какав ће правац узети политика за ових пошљедњих дана, за вријеме кризе. Многи посланици бијаху одлучног мишљења, да је Михајло Ивановић не само по вјереник народног представништва да ступа у додир са круном и изабере и предложи лица за нову владу, него да је он будући министар председник. Други бијаху противног мишљења И док се тако водила дебата, изгледа, да је Михајло Ивановић схваћао, да је он само повјереник

а сам без амбиција, да буде министар у опште, а најмање председник министарског савјета. Поред других неприлика чини се, да је и због тога, што се Михајло Ивановић није хтио примити ниједног портфела, криза дуже трајала, него што се мислило и очекивало. Ивановић у колико смо се могли информирати, није хтио ступати у ниједан кабинет, иако је у обје листе кандидата фунгирао и његово име. Већина скупштине захтијевала је, да и он буде министар, а он је међутим мишљења био, да треба на министарске столице поставити поштене, спремне, вољне за рад људе, а да он у скупштини образује клуб већине, који ће их помагати и у брзо пријети на организацију странке изван скупштине. Што се ипак примио портфела, има се приписати одлучном захтеву скупштинске већине и његових садањих колега, осталих министара, који, изгледа, није у хтеји ступити у кабинет без њега.

Поред ових невоља, говори се, да је било и осталијех. Кабинет Лавара Мијушковића пао је, као што веле, утицајем круне, и то због тога, што су у скупштини избили претреси старих рачуна. Изјава Лавара Мијушковића, да је он похватио и ушао у траг „лупежима“, који су до установљења главне државне контроле при свајали за своје цепове дио државних прихода, — веле, био је разлог оставке његовог кабинета. Према овој перспективи будућег кабинета није била најповољнија, јер се морао одрећи испуњавања жеље већине скупштине, која тражи, да се стари рачуни пречисте. То је, кажу, био узрок, те се криза није тако брзо ријешила. По према свему, говори се, садашњи — нови кабинет има потпуно одријешене руке и у ствари пречишћавања старих рачуна. Хоће ли се и каквим начином и томе послу приступити — показати будућност.

Нови кабинет је образован овако: Председник министарског савјета и министар иностраних дјела Марко Радуловић, члан државног савјета, министар финансија и грађевина Митар Ђуровић, члан великог суда, министар војни Данило Гатало, командант стојеће артиљерије, министар унутрашњих дијела Михаило Ивановић, вр-

ПОДЛИСТАК.

УЧИТЕЉИЦА НА СЕЛУ.

Превод с мађарског.

Добила је место у неком забаченом сецету, чак међу Словацима. Тек сад је видела, како је несрећна. Она, која је некад онако благовала код свога деде, који је био велико званичник, где, како сад мора да се пати међу овим одвратним простацима. Једног дана седе крај прозора, гледајући на поље у тај једини сокак свог маленог сецета. Ма да је тољко гледала, тешко је шта видела. Па шта би и могла? Можда тек само децу, која се баш овог часа расприштале из школе на све стране по селу, да газе по блату. Могла је видети још по неког краватог Словака са шубаром на глави и у дороцу. Преко рамена пребацио секиру, па се враћа из шуме кући. На видуку су јој и трошне сеоске кућице, што се верујемо ослањају једна на другу. — На прозору је имала неколико кајева с цвећем, Тужан је изглед и овога цвећа. Лишће свенуло, те почиње да се жути. Тако јој се чинило, као да и она сама тако исто вене полагано, као и то њено тужно цвеће. Силом јој се намеће мисао, да је и њена судбина баш оличена у томе цвећу. На једанпут отпоче.

— Какав је то живот? Ево, већ је трећа године, како све једнако овако. Бадава се обраћам министарству с молбом, да ми даду премештај. Никад ништа.

Једаред, кад је била у Пешти, нашла је министарског саветника зловољна, који јој рече:

— Молим Вас, ја Вам не могу обећати ништа. Госпођице су увек нестрпеливе. Никад нисте задовољне. Није Вам по вољи ни овде, ни тамо. Свака би хтела на варош! да богме, ту има провода, а ту сте и на угледу, па за то се и парадирате толико.

— Парадирати с 400 форината! Та, само нећ је доста за живот. Тако је сиротица само мислила, ал' није смела ни писнути, већ се смирено повукла натраг у своје местанце, гледајући свој суђени дан. — Али само да јој је жив деда! Не би с њом онда тако говорили. Та, њен деда је био >благородни,< само је то било већ давно... Људи брзо забораве на оно, што је било, а радују се, кад могу, ма којим начином, да се отресе од ових, који често досађују.

На послетву, па шта би она још и хтела? Зар држава није показала своју великодушност, кад ју је школовала бесплатно! А сад је већ и смештена. Истина, није бог зна како сјајна егзистенција, али шта јој и треба више на селу? Мако и масло је јевтино, а пилића —

донесу ђаци. А већ друго, шта јој и треба?

Али да богме, милостиву господину никад и не пада на ум романтична мисао о увелом цвећу. А и за њу би боље било да јој тако што не пада на ум. Та каква јој вајда од тако бескорисног рамишљања?

Све је то другачије било пре, кад је још деда био жив. Родитеље није ни запамтила. Одрасла је код деце; а он ју је тако силно волео. Трудно се да јој накнади изгубљену родитељску љубав, да никад не би осетила тугу бедног сирочета. Куријалне судије који долажаху к њеном деди, свагда би је ословиле:

— Но, како је веверице?

Ох, како јој је тешко, кад се сети тога. Све то јој се чини, као неки сан. Она њена деца сабица, њен плави кретањ, па силне играчке... А хајине? Та све њене другарице су јој се дивиле:

— Ох, ала је лепа; вако си златна?

И на једанпут крај беше свему! Још тога јутра био је деда расположен. Још се и шалио:

— Е, видим већ, данас сутра, па ћу те већ и удати! Идућег месеца, на твој рођен дан добићеш дугачку сувњу, но само тако, ако будеш добра!

А како је било само то грозно, кад га истог дана у подне донеше мртва. Прва дугачка сувња била је прина за дедом.

Кад год би јој падало ово на ум, свагда

шиоц дужности члана великог суда, министар правде и заступник министра правосудја и црквених послова Милосав Рачевић, вршиоц дужности предједника облика суда у Никшаћу. — Сви садашњи министри су млади људи, по начелу демократе, иначе сиромашни синови црногорских горштака. Гатало је најпремијнији црногорски официр, — мишљење је већине. Остала четворица су правници по струци. Сви људи — без икаквог трага компромитованости у прошлости. Чисти и без икаквих прљавштина. Но о њима ћу једном другом приликом проговорити.

Спомињем уагред, да је и Јован Матановић, отпразних послова црногорског посланства у Цараграду, био у комбинацији за министра иностраних дјела, но да се он није могао примити због слабог здравља.

Данас је била сједница народне скупштине, којој су присуствовали нови министри. Пошто су прочитане неке молбе и жалбе, интерпелације, телеграм народне скупштине из Београда, којим се захваљује на поздраву и изражује топле жеље за правичан и користан рад наше скупштине, — прочитан је указ књаза, којим се постављају нови министри, што је и скупштина и публика стојећи саслушала и са пропратним „живио господар“ поздравила. Бивши министар Дожић поздравља је нове министри са: Живјели нови министри.

Затим је министар предједник М. Радуловић прочитао ову изјаву: „Господо посланици! Особито цијенећи повјерење народног представништва, које нам је узказало предживши нас круна за савјетнике и готовост круне да задовољи жеље народног представништва примивши без икакве избор скупштински, примјали смо се те колико пуне части толико и тешке дужности, једано у нади, да ћемо код та два најглавнија државна фактора свагда наћи ову помоћ, коју будемо заслужили. Баш та једнодушност и повјерење према нама од стране круне и народног представништва, господо посланици, и кријепи нас и даје нам вољу за што јачи и живљи рад на остварењу свагда онога, што иде у корист наше драге домовине. Господо посланици! Програм рада владина данас нам је немогуће народном представништву изнијети, јер програм се не може онако одока учинити, него о њему треба и времена и размислања, али свакако ће влада с њим изићи још у овом скупштинском сазиву. Господо посланици! Овдје ћу само једно рећи што се тиче спољне политике, да ће се она водити у чисто народном традицијоналном духу и правцу, како је вавда водио наш узвишени владар и славни претци. Још једном изјављујем, да ћемо уложити све своје силе, да оправдамо драгоцјено

повјерење круне и народног представништва, те у то име кличемо: да живи први уставни владар (скупштина устаје и кличе: Живјели господар); да живи прва редовна народна скупштина Црне Горе (Скупштина се одазва са: живили министри).“

Послије прочитане ове изјаве предједник скупштине војвода Шако Петровић поздравља министри са овим поздравом: „Господине председниче, господо министри! У име народне скупштине поздрављам вас са: добро нам дошли, — тијем прије, што је ваш праведни избор успостављен вољом већине народне скупштине, која се од ње тражила благовољењем њ. кр. в. господара. — Особито радостан, да с овог пуног части мјеста могу да кажем да је воља господара воља народне скупштине, у чем није изостала ни ваша слога и поуздање једног према другом, те народна скупштина може с пуним правом очекивати да ћете изаћи с програмом, којим ће се изговјестити срећнија дани Црној Гори, и да ћете бити вјерни чувари закона и заштићавати правду и истину, а у том ћете вавда наћи симпатија код народног представништва и они ће вавда с вама бити. Живјели министри! (Скупштина се одазва са бурним „живјели“).

Послије овога се прешло на избор потпредседника које је мјесто испразњено ступањем Мих. Ивановића у кабинет Изабрат је већином гласова народни посланик Гавра Церовић, који се је захвалио на повјерењу и обећао старати се да га оправда. Тако је завршен овај састанак скупштине.

Неки посланици мисле, да би требало сједнице скупштине одгодити за јануар и фебруар, да се дадне прилика новим министрима, да се упознају са пословима својих ресората. Други мисле, да не треба одгађати. Хоће ли се то догодити неизвјесно је, но прије неће него хоће, него ће се радити најужније послове: претрести и примити неке законе, а онда тек може бити говора о одгађању сједница

Изборна борба.

Ириг. Данашњи дан донео је странци различја опет једно разочарање, а свима онима који народу добра не желе, потпуни пораз. Непријатељи су се сами данас уверили, колико су доиста слаби и ништавни. Не имадоше ни 18 својих људи које би кандидовали за изборнике, него попунише листину са напавистама. Наравно да смо се на то одсмејали и у седници се срдечно захвалили на понуђеној почасти! А за тим смо прешли на гласање и изабрасмо ове радикале за изборнике посланика: Јована Грујића, Мла-

дена Мићашевића, Кузмана Трифуновића, Дамјана Марковића, Николу Мићашевића, Дра Стеву Добричића, Илију Бабића, Дамјана Аврамовића, Живана Прокића, Јована Милошевића, Стевана Костића, Јована Вукмановића, Јована Шундуковића, Митра Дундића, Тошу Ђурића, Стевана Бабића, Јована Вујића и Луку Босиљкића.

Док је избор текао у школској дворани, дотле се на улици наша радикална омладина препирала са неком г. г. самосталцима и у чуду их питала, како они могу да се љубе са најпрљавијим људима, превреним Куеновцима. Самосталци им одговореше, да не раде они само у Иригу тако, него свуда, где је нужно да се оборе радикали. На ово им је примећено, да су онда обрали сасу кад су на њих спали!

Један радикал.

Пишу нам из Нештана: У недељу смо обавили избор изборника који ће бирати посланика за наш народно црквени сабор. Једногласно изабрани свих шест изборника, који припадају српској народној радикалној странци, и то су: Милан Рајчевић, Милан Влајковић, Ђока Новаковић, Ђока Радошевић, Јоца Радошевић и Јоца Стакић. По себи се разуме да ће они гласати само на кандидате српске народне радикалне странке.

Пишу нам из Мошорина: Брзојавом смо вас већ известили, да је код нас обављен избор изборника за бирање посланика за наш народно црквени сабор. Изабрани су све сами радикали, јер код нас хвала Богу нема ни алмажана, ни дивљака, ни либерала, нема што не кажу ни за лек. Изабрани су ови: Ђока Бачкалић председник црквене општине, Стеван Николић подпредседник, Милан Бедов, Ђока Петак, Рада Шајкача, Панта Тубић, Тома Крунић, Гавра Дражев, Новак Тубић, Ђока Белоцић, Мита Етински, Аца Вранић, Рада Суботин, Милош Висар Јовановић, Младен Бањац.

Пишу нам из Батајнице: Накнадно јучерашњем брзојаву јављам вам, да су јучер и код нас за изборнике за црквени сабор изабрани сами радикали и то: Новак Бокун, Илија Обрадовић, Аца Тодоровић, Петар Керечки Живан Мојсилов, Сима Велицки, Радован Велицки, Милован Велицки, Светолик Зорић, Никола Ашић, Петар Старчевић.

Сви ће гласати за кандидате српске народне радикалне странке.

Попинци. При данашњем избору изборника за српски народни црквени сабор, победила је српска народна радикална

би јој сузе грунуле на очи. Ох само да ју деда може видети у овом бедном сеопету, у овако худној срећи, саму, остављену без икаквога А године богме лете. Једна по једна па ће доћи већ и по која бора на лицу, па за тим и — седа! Сва се стресла од овако грозних мисли.

Ватра пуцкара у малој пећи, а озго на њој греје се мало млека у плеханој шерпењци, а до ње стоји лончић с кавом. То је спремила за јутро, а можда и за вечеру. Овако сама на баш нема тако ни прохтева за јело. Не мила се човеку ништа, та једва поједе и то мало кавице. Таква је живот једне инокосне. А баш је увек сама. Од сељана нема никога, да би јој могао долазити. Та једва некога и имаде у селу. Испрва су биле водње трговкиња Чивуткиња и свештеникова гавдарица. Но онај хладни дочек учитељичин одузео им је сваку вољу за ближе познанство. Онако се и говори од тог доба за учитељцу да је охота, горда, као да је Бог те пита ко?! Али нека, само треба чекати. Поломиће Бог ројеве тим гордима!

Већ се и смрљавало. Учитељица се диже да види млеко, а за тим и опет седе крај прозора. Држала је у рукама некакав женски ручни рад, ал' није радила, већ је само гледала кроз прозор, блудећи погледом по мрак. С друге стране је неко долазио. Но ово је учитељица тек онда приметила, кад је овај прошао баш поред њених прозора и јавио се њој, скидајући свој шепир, који је био закићен

ждраловим пером. Тек што је прошао, стаде, замисли се мало, па се окрене натраг.

Већ идућег часа чуло се куцање на учитељичиним вратима. По куцању се познало, да је то јава мушка рука. Одмах за тим ступи унутра вршан, леп младић. То је био сеоски подбележник.

— Добро рече, госпођице! — поздрави ју пријатељски и пружи јој руку.

Била је то снажна рука, сва црвена-пунокрвна. Права ловачка рука, која је по цео дан у шуми и по пољу. Па ни одело му није било елегантно. Обично зелено ловачко одело. На врату је имао црвену марамицу. Чизме су му биле чак до колена. Но његово лепо, пуначко лице, није га одавало да је могао бити ратарског порекла. Никад не би ни помислио, да му је отац обичан ратар у опанкама, што је живео у оближњем словачком сеопету.

Учитељица одмах паде на ум, баш тај сиромашни Словак. Чисто се туђила због тога и од самог младића. Но за то ипак пружи му руку. Знала је и то, да га мора понудити и да седне. Чак треба с господином подбележником повести разговор о рђаву времену, о прераној зими и осталим акутним догађајима.

— Да ли су вам већ донели дрва? — питао је подбележник. За то је управо и свратио да му пита. Истина, то је још јуче питао...

— А ако само осетили ма кајву... —

Учитељица га прекида. Захваљује се на пажњи, али нема никакве беде ни тужбе.

Док су се њих двоје овако занимали, од

једном млеко поче да шушти по фуруни, пошто је испипело.

— Јух Боже! — цикнула је учитељица, те потрчи к пећи да остави шерпењу у страну.

— Да Вам помогнем? — питао је младић услужно.

— Не, не, хвала! — одговори збуњено учитељица. И господин подбележник се збунио.

— О, о, где само, како Вас у невреме узнемирујем! — Већ узнемирује да пође. Но, није га могла тек махнути да оде?

— Само изволте. Можда бих вас могла послужити шољом каве? —

— Хвала, немам обичаја... — рече младић, али за то не миче се да оде.

Учитељица брзо постави сто. Равастрла је онај столњак, што га је сама израдила, с неким цветовима. У једном куту био је њен монограм с круном од 5 крака. Шоље су биле од фина порцулана. То јој је остало још од деде. А на сред стола била је сребрна шећерњача. Кад је већ све било свршено седоше да једу. Младићу је баш годила кавица. Није могао да затаји своје задовољство.

— Ванредно! Ах, кад бих ја имао ово сваки дан? —

За тим почне загладати цртежњак и на њему израђене цветове, монограм с круном.

— Куд год се окренеш свуд сама дивота! Чисто ти се мила јести на оваком чаршаву. Јесте ли ово ви вевли? —

— Јест, ја сам, још кад сам била код куће са дедам. — Одговори учитељица и поцрвене. —

странка. Изабрани су: Ђорђе Николић трговац, Живан Трбојевић бирташ, Веља Чубрило ратар, Чедо Петровић ратар, Јован Бановачки ратар, Никола Бановачки ратар, сви ће она гласати само за кажда дате српске народне радикалне странке.

Томашевац. Јављамо вам, да смо дана 16. (29.) новембра одржали избор изборника за избор посланика за српски народни црквени сабор, и да смо изабрали 12 изборника, која ће само за радикалног кандидата гласати.

У Гргетегу приликом избора изборника, који ће бирати посланика за наш народно црквени сабор, победили су радикали. За изборнике изабрани су: Јефта Горјановић и Тоша Павловић. — При избору је било велике борбе. Наши се људи дивно држали и тако на дику и понос у прњавору, где су људи обично калуђерске скутоноше, пропадоше клерикали и њихове поткуше самосталци.

Пишу нам из Куле: Јављам вам, да је јуче у четвртак 16. (29.) новембра о. г. код нас обављен избор 13 изборника, који ће ићи у Стапар да бирају посланика. Изабрани су сви радикали. Сутра нам долази др. Вујић, посланички кандидат, да међу бирачима свој програм изложи. Сигурни смо! Молим вас, да у неколико редака у „Застави“ донесете о нашем избору као једногласној победи радикалне листе, поред свег терорисања и мућења поп Боберића, који је из петиних жила радио да примимо за свештеничког кандидата проту Вучковића из Карловаца. Свет му се само слатко насмејао. — Кроз наша врата не уђе тај у сабор.

Пишу нам из Тиса Хиђоша: 16. (29.) новембра т. г. у четвртак обављен је избор изборника који ће бирати посланика за српски народно-црквени сабор у Мокрињу. Изабрани су 13 радикала: Пера Алексић, Сима Драган, Васа Ракин, Жива Мијин, Алекса Брдежан, Живко Николин, Световар Груић, Аца Гецић, Сима Шебул, Обрад Гецић, Милан Вајкин, Световар Ђурђев и Алекса Мартинов. Поред свег насиља алмажани изабраше цигло 2 изборника и то само са 4—5 гласова већине. Припомогао им је и то, да су изабрали 2 алмажана, што неки назови-радикали одведоше за Голеш планину неколико бирача и што нас је изневерио потпредседник Милош Радивојчев, који је руководио избором изборника и који се врло пристрасно понашао. Али свака сила за времена... При обнови избора пазиће се да такви неправедан алмажан ни скупштинско место, а не председничко заузме. Алмажанима потавнела је звезда и у овоме месту,

Ни сама није знала зашто је поцрвенела? А кад је бојажљиво дигла очи, приметила је као да је се и младић заруменео од стида.

Сад обоје заћуташе. Девојка је у забуну савијала крај од свога руца. Хтела је да учина крај овом ћутању, али није знала о чему да почне. Једва дочека, кад јој паде на ум да пита:

„Идете л' често у лов?“

„Јест, кад год имам само времена. Знаће га Бог, али немам мира код куће. Сваком самцу врло је пушта кућа. Нарочито зими је несносно. Ви и не можете помислити, како је то досадно!“

Учитељица се оте један уздах. Та и она је тако исто осећала терет дугог времена овако усамљеног живота. И њој се чинило, као да је сва кућа глуха. Ал' за Бога, опет — за то, како би и могла ма и помислити на тако што? Она, па за оваког човека, па из онаке породице... Ах не, нивад!.. Нека и не спомиње!

Али он је већ почео:

„Слатка госпођице! Шта да извијам толико? Та и сами видите: да вас волим! Сваког боговетног дана тумарам око ваше школе. Смилујте се на мене. Не одбацујте од себе срце, што вас искрено љуби. Имам свој скроман положај. Није Бог зна шта, али може се животарити. Нисам неваљало. Видећете, како ћемо бити срећни да ће нам многи завистасти.“

Учитељица беше јако узбуђена. Срце јој силно кучаше, гледајући пред собом свог највишег просиоца. Шта био је доста наочит мла-

где су диктаторски заповедали. Хвала свесним бирачима! Живили!

Батајница. При избору изборника за црквени сабор изабрани сами радикали.

Пишу нам из Товаришева: Од прошлог избора за државни сабор догодио се преокрет код нас и то на боље. Увидели смо ми сви, да неслога кућу обара и да је прут у своју јак, па смо заборавили све наше личне размирице и ухватили смо се сви у једно коло, коло радикално, које је једино у стању да нас спасе. Ту нашу једнодушност показали смо приликом избора др. Владе Манојловића, када смо сви као један човек гласали на њега. Па као што смо онда слободно радили, тако смо исто чинили и сад приликом избора изборника, који ће бирати посланика. Једногласно смо изабрали свих 14 изборника радикала и то све чврсте и одлучне људе, који ће гласати на радикалне кандидате. За изборнике су изабрани: Ненад Антић, Ђока Вожин Мита Војанић, Милорад Ђурђовић учитељ, Васа Бугарски, Сима Миљутинов, Никола Коқанов, Јосим Радојчин, Стеван Радојчин старији, Стеван Радојчин трговац, Веља Ранисављевић, Јоца Станојевић, Величко Тодоров старији, Ђока Ђурић трговац. Нашим кандидатима је избор осигуран.

Позив

Овим се позивају сви изборници радикалне странке из мохачког среза, да дођу уочи избора у Мохач на конференцију у вече у гостиону „Круна“ дана 22. новембра (5. децембра) т. г.

Неколико радикалних изборника.

Јављају нам из Старих Шова, како је тамо на захтевање дванаесторице скупштинара поново сазвана била изборна скупштина да изабере изборнике али ни овога пута није извршен избор. А то зато, што је и опет поп Стоја умешао своје прсте. Он је наиме тражио, да се прими његова листа и кад није успео у томе, онда да се прими листа где неће бити име Симе Гајинова, који попи није у вољи, што је радикал. И кад ни то није могао да постигне, онда су неки његови људи и Л. Стеванов и Војин Живанов надали дреку и вику и тако је и по други пут осујећен у нас избор изборника — Протав тога смо предали јуче тужбу г. епископу.

Избор епархијских скупштинара.

Пишу нам из Митровице: Као што сам вам јуче телефонски јавио изабрани су за епархијску скупштину наши радикали. Наша листа добила је 79 гласова, а не 76,

дић, само породица... ах та породица... Онај стари Словак, са шубаром и опанцима... па и они други... Шта би јој само казао деда, да је жив? Деда, што је био блатородни!

„Не, ах нивако не, то неће бити!“ Већ хтеде и рећи. Али реч јој заста у грлу. Од једаред јој паде на памет, да би могла мирно живети, без икаквих брига. Не би се више морала ни мучити с толиком дечурлијом. Она више не би имала посла с горопадним лецијима надутих надзорника. Имала би неког, ко ји би јој волео, јако волео, неизмерно много волео...

„Одговорте, молим вас, слатка госпођице!“ наваљиваше нестрпеливо узрујани младић.

Девојка опијена неким необичним мљем, дрхћући сва, пружи му своју руку.

На то младић скочи и загрли ју и сву изљуби.

Чак и после пола часа, кад је младожења већ отишао, осећала је учитељица силну ватру од просутих пољубаца младићевих. Образе и сво лице јој обухваташе пламењем необичне ватре. Она се навалтила и седела за сломом. Осећала је неку тежину, што јој притискује главу. На столу је још све онако стајало недирнуто, као што је она поставила. Поглед јој паде баш на монограм. Очи јој застаху на круни. Тако је већ посматрала неколико тренутака, па он једном бризну плакати...

Вршац, 1905

Л. Т.

јер јуче сам јавио према својим белешкама и не сачекавши скрутившија. Изабрани су пак ови: Ђока Савић и Тоша Василић, трговци из Митровице; Љубомир Пешић, трговац из Мартинаца; Миша Маленковић, економ из Шашинаца; Ђока Давидовић, економ из Мале Вашице; Јован Татић, инженир из Руме; Никола Чивмић, ратар из Богња; Раја Игњатовић, ратар из Брестача; Стева Николајевић, поседник из Стејановаца; Урош Војаревић, поседник из Лежмира и Давид Петровић, ратар из Манђелоса. Од учитеља: Жарко Благојевић. Од свештеника: Митрофан Павловић, игуман из Шишатовца; Влада Обрадовић из Адашеваца; Ђука Иванић из Мале Вашице; Илија Шумановић из Моровића; Ђорђе Коларевић из Вел. Радинаца и Пера Аранички из Ерденика.

После избора одржали смо сабор, на коме је говорио др. Миша Михајловић. Његов је избор за посланика сигуран. Само-сталци су такођер били сазвали сабор, али га нису могли одржати, јер није их било ни 30. О том ћу вам послати опширнији извештај.

Политички преглед

Из угарског сабора. У угарској посланичкој кући расправља се прорачун министарства трговине. У јучерањој седници говорио је Ђорђе Сиречања, који је тражио, да се побољша стање малих обртника и да влада потпоможе обртничка удружења. Хуго Лене говорио је о стручним радничким удружењима и тражио је, да се стане на пут злоупотребама ових. Хвали нацрт закона о страјковима и моли владу, да се уједно побрине, да се стане на пут и жетелачким страјковима. Тражи, да влада поднесе сабору имена социјал-демократских бундија. После њега је говорио Виљем Мезефи, који је жестоко напао нацрт закона о страјковима, хвалио страјкове и припремаче ових, стручна радничка удружења. У своме говору употребљавао је врло опште изразе да су ови често изазвали буру у редовима мађарских странака. Мезефијев општи говор побудио је министра Кошута, да узме реч, који је био необично раздражен. Одлучно је одбијао неоправдани начин борбе, којим се бори Мезефи и другови му и рекао је, да је Мезефи злоупотребио право говора. Даље је рекао, да влади није ни на крај памети, да употреби насилна средства против радника, али не може дозволити, да поједине бундије ишчупају радничка стаље из тела народног и своје интересе ставе на супрот интересима народним. Те су речи Кошутове наишле на опће одобравање мађарских странака. — После одмора говорио је у личној ствари Бозоки, а за тим Бела Фалдеп, који је са научног гледишта говорио о социјалним питањима. За тим је државни тајник Јосиф Стерењи одговорио Мезефију и одбио му нападаје на владу. Последњи говорник у јучерањој седници био је Виљем Шамеги, који је говорио у корист Сикулзаца и тражио, да се што про изградње сикулске железнице.

Вести из места и са стране.

Туча у рајхерату.

У јучерањој седници је чешки посланик Заворка поднео један предлог, који је са малом мањином одбијен. После тога је настала така туча, као што је то било за време Ваденијевог владе. Тучу је заподео заступник Холански, посланици су тукли један другог а галерије су тапшале и смејале се. После четврт сата, када су се посланици добро истребијали и истукли, настао је мир а затим су саветовања мирно продужена.

Војвода Богдан Зимоњић.

Ко још није чуо за српског војводу из Херцеговачког устанка, јуначког Богдана Зимоњића? Дана тај храбри вођа лежи на самтној постели. Како јављају из Невесиња, очекује се сваки час катастрофа, јер му је већ 94 године, а добио је запаљену плућа. Невесиње као и сва Херцеговина очекују са страхом последње вести, распитујући се сваки час за здравље војводице.

Српска академска омладина из Босне и Херцеговине која се школује у Загребу послала је 13. о. м. делегату Грги Тушкану следећи телеграм: „Српска академска омладина из Босне и Херцеговине у Загребу обраћа се делегатима и Хрватима и Србима да им подупру оправдане жеље за ревизију берлинског уговора. Доста је било празних фраза и обећања од стране наших управитеља, који су били само на ријечи, а неспособни, неискрени и подли на делу“.

Анархисте у Швајцарској.

Наш дописник из Цириха пише нам: — Ових дана суђено је у овдашњем кантоналном суду руском Чавутину, Влажеку, због употребе експлозивних материја и прављења бомби. Исти је тумарао по Швајцарској од неколико година, а у последње време настанко се у Цириху, где је врло много мењао станове, издавајући се при том свагда под другим именом и занимањем. Пажњу полиције привукао је на себе услед многог дружења с анархистама. Почетком јуна ове године буде ухваћен, а уједно пронађене су хемикалије, списи и анархистичке брошуре, међу којима је био надрт за ручну гранату и једну коцкасту бомбу. — Државни тужилац нападао га је због дружења с анархистама; због брошура и списа, и због употребе разних хемикалија и експлозивних материја, које су опасне за лица и околину. — Тужба државнога тужоца је испрпна и основана на републиканским законима циришког кантона, али је у толико интересантнија одбрана Блажековог адвоката, који је у досеткама нашао вилаци, да у многоме смеђи казну ове по кварене варалице. — Дружење с анархистама обрзало је тиме, што је он заједно био анархиста и што је исповедање ових начела у Швајцарској потпуно слободно. — Брошуре, које су нађене код њега, написао је чувени анархиста Хенрик у Берлину, и оне су забрањене тек 18. јула ове године за Швајцарску, а Влажек је ухапшен почетком јуна. Међутим никакви списе нису казни за Швајцарску, те према томе је он могао читати списе сваке врсте. — Није доказано, да је оптужени експериментално правило бомбе, а само експериментирање с елементима ради личног образовања, по швајцарским законима је потпуно дозвољено, те с ових разлога по браниоцевом мишљењу оптужени није крив. — Влажек је окривљен због помагања при пробању прављења експлозивних материја, а од свију других тужби опростен је. — Пресуда гласи: Затвор од једне године а после затвора прогонство на свагда из Швајцарске. Поред тога мора платити судске трошкове (100 франака) и свог адвоката (200 франака). — див —

Српска Књижевна Задруга.

Главни одбор Српске Књижевне Задруге имао је састанак 10. ов. м., и на том састанку, поред других ствари одлучио је и ово: 1. Да се књижници српског манастира Хилендара, која је захваљујући једном родољубу из Београда, постала члан добротвор Књижевне Задруге, поклоне оне задругине књиге, које књижница нема; — 2. Да Српска Књижевна Задруга узме учашће на великој изложби, која ће бити 1907. године у Лондону; — 3. Да се позову сви наши угледнији радници на књизи, да кажу своје мишљење о списима, које би требало штампати у задругиним издањима за наредних пет година; — 4. Да се распише стечај за већу приповетку из нашега народнога живота, која би се, по могућству и штампала још у XVI. колу задругиних књига.

Стечај за приповетку.

Управа Српске Књижевне Задруге објављује стечај за већу оригиналну приповетку из живота нашега народа, ради штампања у редовноме колу задругиних књига. Приповетка може изнети највише до дванаест штампаних табака величине задругиних издања, слог гармонд, и треба да буде написана течним и чистим језиком. Примљени рукописи наградни се од 60 до 80 дин. од штампаног табака. Рукописе треба послати Управи Српске Књижевне Задруге у Београд, најдаље до 15. јануара 1907. године, како би се о њима могло одлучити до 1. фебруара.

Виљем Гро — умро.

Име овог педагога је познато и у нашем школству, јер је писао неке књиге, које се и у нашим основним школама употребљавају. Гро је био државни надзорник у Макови. Прекјуче је био учитељски збор, на коме је председавао Гро. Баш у сред саветовања Гро-у је позлило и изненада паде мртав на земљу. Ударила га је капља.

Брзојави „Застави“.

Стагли 18. новембра.

Изборна реформа у Аустрији.

Веч. У посланичкој кући при расправи о подели изборних срезова у Доњој Ау-

стрији, Горњој Аустрији и Салцбургу држао је Малме до 12 сати ноћи опструкциони говор. Држе, да ће се расправа о изборној реформи данас завршити и тада би делегације најдоцније састале се у среду.

Смрт Видорова.

Будимпешта. Због смрти управитеља Видора није било синоћ представе у пучком поворишту. Када се код поворишта појавила глумица Федак, светина скупљена око поворишта повиче: Доле с убијцом! Грдили су је и пљували. Тада је Федак побегла кроз други излаз кући.

Т р г о в и н а.

НОВИ САД, 16. новембра 1906. године.
 Пшеница прве квалитете 13 к. 20 п. до 13 к. 40 п.
 Пшеница нова — к. — п. до — к. — п.
 Пшеница средња 12 к. 80 п. до 13 к. — пот.
 Пшеница лакша 12 к. 20 п. до 12 к. 40 пот.
 Наполица нова — кр. — п. до — кр. — пот.
 Јечам 12 круна — пот. до — кр. — пот.
 Зоб нова 13 кр. 20 пот. до 13 кр. 40 пот.
 Букуруз у зрну н. 8 кр. 40 п. до 8 кр. 60 п.
 Букуруз у клинун. — кр. — п. до — кр. — п.
 Маст 132 кр. — пот. до — кр. — пот.
 Сланнина 132 кр. — пот. до — кр. — пот.
 Сланнина паљена 132 кр. — п. до — кр. — п.
 Свињи угојени тежише 92 до 94 пот.
 Свињи средњи . . . 88 до 90 „
 Свињи лави . . . 80 до 86 „
 живе мере
 Теопи 96 п. до 100 пот. по кили
 Јагањци — к. до — к. по пару
 Овци 32 кр. до 48 кр. по кили.

И з ј а в а.

Пошто се по вароши пронео глас да сам моју гостионицу „Абацију“ продао, то овим поштов. грађанству изјављујем да је то само пука измишљотина, те да ћу моју радњу као и до сад надаље водити молећи штов. грађанство да ово на знање узме и да ме и у будуће својом посетом удостоји, уверавајући да ћу као и до сад на услузи бити са најбољим пићем и јелом.

Н. Сад, 1. дец. 1906. г. п. р.

С поштовањем

Карл Шајнбергер.

1605 1—1

Јавна захвала.

Нека је топла хвала с наше стране свима овима, који су нам приликом смрти нашег, аигда непрежаљеног оца изјавили своје саучешће.

1604 1—1

Породица Циглера.

КУЋА НА ПРОДАЈУ

У НОВОМ САДУ

у Тоткалмановој улици број 9. продаје се из слободне руке. Упитати ваља у истој кући код

1602 1—2

уд. Јелене Илићке

МАНУФАКТУРНО-МЕШОВИТА ТРГОВИНА

Душана Теодоровића

У СТАРОМ СИВЦУ

потребује старијег и млађег помоћника. Ступити могу одма. Старији мора бити солидан и вредан, јер ће имати изгледа, да радњу или сам води или као филијалу прими.

1607 1—8

ПРВА И НАЈВЕЋА

орпока тргована готовог мушког, женског и дечијег одеда

Стевана Ј. Капамаџије

у Новом Саду

главна улица број 25

Препоручује своје богато стога ришта за зимску сезону са ценама јефтним и сниженим као нигде

1548 4 22

За моју мануфактурну трговину потребујем ДВА ПОМОЋНИКА; а за шпецерајску струку ЈЕДНОГ СТАРИЈЕГ ПОМОЋНИКА,

Светозар Николић

1006 1—3

у Меленци.

КОШУЉА

у разним сортама и израдама (белх, у бојама и ноћних) као и крагнова и манжетна могу се добити брзо и јефтино код

Јаромира Хушека

Wäschefabrikation und Export in Prag — Winohradу

1610

1—3

Словенска и хришћанска фирма.

ПОМОЋНИК

искључиво за мушку моду и галантеријску струку, детајлиста и окретан аранжер влога, а који би могао одма у радњу ступити, нека пошаље своје офертe са ознаком плате и референцаје на

D. W. Kraus,

Земун.

1611 1—3

ЗЛАТАРСКО САЈЧИЈСКА РАДЊА!

Част ми је до повољног знања известити штовано грађанство, како овдашње тако и са стране, да сам отворио овде у Новом Саду, ћурчијска илица бр. 33.

Златарско-сајчијску радњу

да ћу израђивати златно и сребрно пртење, ланце, брошове, као и црвене утвари, кандила, крстове, путире, и петохлебнице и то повлаћујем у ватри (жеженим златом) црвене крстове и јабукe за тороње, рипиде, на оправку примаи и сатове за деп и вид и молим браћу Србе да ме удостоје својом посетом.

Димитрије Стојановић

Србијанац

1598 1—3

Не треба читати

само, већ се мора пробати свуда признати медицински

сапун од љиљановог млека

са знаком Steckenpferd

од Бергман-а и комп. Teschen а/Е.

пре тога звани Бергманов сапун од љиљановог млека (марка 2 рудара), да би се од сунчаних пега ослобођено и бело лице, као и нежна боја у лицу могла постићи.

Добија се комад по 80 пот. код

Оскара Клајна,

736 15—30 дрогерија у Новом Саду.

Прочитај Србине прочитај и немој ме мимоићи!

Опраштајући се са Новим Садам јављам свима пријатељима, повнаницима у месту и околини, да сам данашњим даном предузео

ГОСТИОНУ

КОД

„КИР МИТЕ“

у Сремским Карловцима, преко пута од патријархове резиденције и „Народног Дома“.

Препоручујући моју гостиону, част ми је поштов. путујућу публику известити, да ћу добром кујном, природним сваковремним пићем: вином, пивом, ракијом и кавом увек на услузи бити, те ћу се бринути, да оправдам поклоњено ми поверење. — Послуга брза и тачна.

У тој нади молим за многобројну посету моје гостионе код „Кир Мите“.

У Карловцима, 16. (29.) нов. 1906.

Са високоштовањем

Сава Стојановић — Штука

гостионичар код „Кир Мите“.

1697 2—3

Изишао је из штампе и повезује се

Цена
70 потура
(35 новч.)

„РАД“

Цена
70 потура
(35 новч.)

СРПСКИ НАРОДНИ ВЕЛИКИ КАЛЕНДАР

СА САВРЕМЕНИМ СЛИКАМА

за годину 1907.

Издање „Рада“ деоничарског друштва за издавање српских књига и новина у Руми.

Календарски део: Народно искуство о времену. — Корисне белешке. — Пасхалија. — Еванђеоски столпови. — Муслимански календар. — Јеврејски календар. — Четири годишња времена. — Помрачење. — Време. — Меркур, планета владарица. — О хри-

шћанским календарима. — Знаменити догађаји у Срба од М. Ђ. — Знаменити догађаји светски од Р. Н. — Српске православне црквено-школске автономне власти. — Српске православне црквене власти. — Владари држава у којима Срби живе.

ЗАБАВНИ ДЕО: Песме: Освета. Од Јова Г. Поповића. **Приповетке:** Паприкаш. (Прича из народног живота.) Од Ј. Т. — Наход. Од М. К. — **Повесница:** Кад смо и како смо се ми Срби доселили у Троједницу и у Угарску. Од Милана Недељковића. — Истину на среду. Од дра Жарка Миладиновића. — **Поука:** Америка — Чемерика. Написао — ор. — **Политика:** Тражимо своја права. Написао Јаша Томић. — **Из науке о здрављу:** Школа и здравље. Од М. К. — **Етнографске црте:** Наша гробља и порте. Написао Јован Гавриловић, парох. — Народна ношња. Написала Милена Миладиновић. — **Народна привреда:** Како да повећамо своје приходе? Од М. — Наши поседи од М. К. — О камати или интересу. Од Чедо Милутиновића. — **Пчеларство:** Инстикат и интелигенција у пчела. Написао Јован Живановић. — **Путопис:** Манастир Манасија. Написао Мита Петровић. — **Из устаничког живота:** Устанички разговор. Прибележио П—ко. — Опис слика.

Затим: Поштанска тарифа. — Поштанска тарифа за иностранство. — Тарифа за пакете по тежини. — Брзојавна тарифа. — Вашари. — Огласи.

СЛИКЕ: Насловна слика: Јаша Томић. — Остале слике: Др. Ђорђе Кривошејић. — Јован Митрановић. — Др. Јован Манојловић. — Војвода Јован Бабунски. — Четник Стеван — Др. Мита Мушицки.

— Др. Миша Михајловић. — Др. Младен Лисавац. — † Јован Стерија Поповић. — Др. П. Чингија. — Др. А. Пуљеви. — † Ст. Сремац. — Вићентије Крчић, скопљански митрополит. — Др. Светозар Милетић и Гига Гершић из 1866. године. — † Доситеј Јовић, владика боко-которски. — Гига Гершић. — Ниче Томић, усташа. — Српски четник у Македонији Ђика, — Милан, — Михајло Ивковић. — Јаша Мрквић.

Српска школа у Гилану у Ст. Србији. — Црква св. Димитрија у Солуну. — Српска православна црква у Трстенику. — Смедеревска саборна црква. — Српска основна школа у Травнику. — Призрен. — Врело Буне у Благају. — Невесиње. Манастир Љубостиња у Србији. — Манастир Бездин. — Манастир Св. Ђурђа. — Иван планина. — Кућа, где се родио Јован Ст. Поповић. — Манастир Манасија. — Бела Кула у Солуну. — Црква светог Николе у Сerezу.

Срби на гробу Саве Бјелановића. — Вуковарски српски соколи. — Председништво деце одбора за помоћ пострадалима у Ст. Србији и Македонији. — Срби из околине Битоља. — Српске револуционарне вође у Ст. Србији и Македонији. — Војвода Стеван са својом усташима. — Српкиње у народној ношњи приликом забаве у Руми, даване у корист споменика Чика-Јовиног. — Хилендарска гарда, чувари манастира.

Календар „РАД“ штампан је на финој хартији у формату највећих наших календара, а износи 10 штампаних табака.

Цена му је 70 потура (35 новчића)

са поштарином 1 круна.

За Србију 85 пара динарских

Препродавци који узму већи број календара, имају рабата 33 1/3 % или сваки трећи календар, но поштарину плаћају они

Са поруџбинама треба се обратити једино на

Управу друштва „Рада“ у Руми.

15.000 марака за писма

равних, ретких, уз гаранцију да су праве, неповређене, на жељу шаље на углед и избор уз 60-70% попуст, као и поде комплете и исцедке.

A. Weisz, Wien, I. Adlegasse 8. Бузовање. Филијала у Лондону 1576 2-6

СУБОТИЧКА СРПСКА ШТЕДНОНИЦА

Д. Д.

У СУБОТИЦИ

(преко пута железничке станице)

прима улоге на приплод и издаје зајмове уз врло повољне улове.

627 30-83

ПИЈАНСТВО

ВОДИ

у злочин и беду

Пијан сам био увек, докле Франклово средство против пијанства висам употребио. Данас већ са гнушањем скрећем главу сваком жестоком пићу. К. М. месар. Ово средство се ма у које пиће може додати. По здравље није штетливо. Потпуном оброку од којег се мањ не може слати цена је 5 К. Ово се средство не може видети добити или поручити осим једино код: **FRANKL ANTAL**

Gyogyszertára Szeged, Felső város 30. 1473 8-40

НЕКОЛИКО РЕЧИ О ТАЈНИМ БОЛЕСТИМА.

Жалосно је — али права је истина, да у данашњем добу ва чудо врло много има таки људи, којима је крв и телесни сокови покварени, и који су ради своје младишке лакоумности и хрђаве навике своју живчану систему и душевну јакост уништили. Сад је најпрече време, да ово грозно стање престане. Нево мора бити, који ће младиће о спољном животу добровољно, искрено и темељно поучити неког мора бити, коме могу људи своје тајне болести слободно, без устезања и са поверењем приобити. Али није до ста, ове болести ма коме испричати, већ се мора таког савесног специјалиста лечнику обратити, који о спољном животу може савете дати, те на евентуално већ постојећим болестима помоћи, онда ће нестати тих тајних болести.

Таког узвишеног позива и за то је опште познати завод др. Палоца, бившег болничког лечника, специјалисте Budapest VII. Kerepesi út 10., где уз највећу тајну може свако (како мушки, тако и женске) добити разјашњење о спољном животу, где се крв и телесни сокови болесника очисте, живци ојачају, цела се система опрости од болести, и душевни болови нестану. Овај је завод услед досада чињеног и на толико хиљада болесника са успехом изведеног начина лечења у целој монархији једини без сметања дневног рада, са сигурним успехом, темељито и брзо лечи већ од толико година др. Палоци са његовим специјалним начином лечења и у најзанемаренијим случајевима специјалне раке болести цени за мочрење, бешике, живаца и кичме, последице сифилиса, цурење семена, ослабљену људску снагу (импотенција), влатну жилау, болести крви, болести коже, те све болести женске. За женске посебна чеваоница и посебан улаз. Ако ко ма из кога разлога особно не може доћи, драговољно му седаје на писмо ошпират, дискретан одговор (к писму треба само биљег за одговор прикљопити). Након докључаног лечења писма се спале или на захтев враћају се. Завод се брине и о специјалним лековима. Прима се дневно од 9 сати до подне, до 6 сати по подне (недељом до 12 сати у подне).

Наслов: др. Палок бивши болнички лечник, специјалиста Budapest Kerepesi út 10. 474 30-

Против кашља, промуклости и катарата најбоље дјејствују **РЕТИЈЕВЕ**

РЕМТЕ-БОНБОНИ!

При куповању треба пазити и нарочито тражити **РЕТИЈЕВЕ ВОНБОНЕ**, јер имаде много подражавања. 1479 5-12

1 картон 60 потура
Купујмо само Ретијеве Ремете-бонбоне.

ПРОТИВ ЗНОЈЕЊА РУКУ И НОГУ

потребљавајте дра Антона Влауа **МАСТ ПРОТИВ ЗНОЈЕЊА (Schweissalbe)** До бија се у апотеци „код Орла“, Нови Сад, гемеринска улица. 720 25 25

1413 7-10

ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ И ОДРЖАВАЊЕ ЖЕНСКЕ ЛЕПОТЕ

најбоље је средство свуда омиљена и светског гласа

КОРНЕЛИЈА ПОМАДА ЗА ЛИЦЕ

Ова помада је извротно средство против пега на лицу и рукама, митесера, бубуљица и т. д., а уз то је нешкодљива и хемијски чиста.

ЦЕНА: малој тегли са упутством 1 круна великој тегли са упутством 2 круне.

Корнелија сапун 1 комад 1 круна. Може се добити код произвођача:

Апотека код „Круне“ **МИЛЕНЕ ЛЕСКОВЦА** у Ст. Врбасу (Ó Verbász. Bácska).

604 45-

Може се добити и у Новом Саду у дрогерији г. Оскара Клајна.

Под овојим назором, тачна послуга и најумеренија цена.

Најбоље врсте плава камена, фарбе за жито (Dipuy-Samenbeize)

Најфинија зејтина, пиринца, јефтине кафе, ситна и крупна грождја, бираних бадема и лешњика.

Минхенско шпатен пиво у флашама.

Највећи избор минералне свеже воде.

Разне сорти сирева. Фришких сардина и других разних риба.

ДЕЛИКАТЕСА И ШЕНЦЕРАЈА ТРГОВИНА
Ј. СТЕФАНОВИЋА СИН, НОВИ САД
Телефон бр. 76. Основана 1866. Главна улица бр. 27.

Разна калифорнијска воћа праве манастирске шљивовице

Грчка лековита вина: **Mavrodaphne, Cypro, Ahaier, Malvasier.**

Сваки дан свежа путера за теј, са спахилука надвојводе Албрехта.

Најбоље врсте вина бела и црна у бојама по ванредно јефтиној цени.

Под овојим назором, тачна послуга и најумеренија цена.

За оне, који болују од стомака!

Свима онима, који услед назеба или претоварења стомака или услед рђавог тешке сварљивог, сува и ладног или сувише врућег јела или та неуредног живота болове у стомаку, као:

катар у стомаку, грчеви у стомаку, притисак у стомаку, тешко варење желуца или запаљење слузи

задобију, то нека је овим препоручено добро кућевно средство, чије је дјејство већ од више година опробано. То је

Hubert Ullrich'sche Kräuterwein.

Ово биљно вино, које је прављено од изворних лековитих биљака и доброг вина, јача и оживљује организам човечијег желуца. Биљно вино одстрањује ове тешкоће при варењу и дјејствује повољно на снажење живаца и стварање здраве крви.

Кад се за време употреби ово биљно вино, угушује већ у клици болест у стомаку. Зато га треба за времена узимати. Знаци, као: главобоља, вагуш, подригивање, горушица, надимање, мука са повраћањем а код кроничних (застарелих) болова стомака кад се у већој мери показују, нестану већ, и после неколико дана.

Заптивена столица

и последице отуда, као: напињање, колика, лупање срца, неспавања, успор крви у црној цигерици и слевини, шуљени нестану брзо са пићем овог биљног вина. Биљно вино ствара апетит а поред лаке столице издваја из стомака и црева све рђаве материје.

Мршавост, бледоћа, малокрвност, слабост

јесу последице рђавог желуца, стварање недовољне крви и болесног стања цигерице црне. При мањкању апетита, нервозном и душевном нерасположењу, као и чешкој главобољи, и непреспаваним ноћима, често таке особе неприметно пропадну. Биљно вино даје опалој човечијој снази нова живота. Биљно вино појачава апетит, унапређује варење и хранење, оживљује промену материје, убрзује стварање крви, умирује раздражене нерве и ствара нову вољу за живот. То сведоче небројена признања и захвалнице.

Биљно вино

може се добити у флашама за 3 и 4 круне у апотекама: у Новом Саду, Петроварадину, Кафу, Г. Ковилу, Бешки, Иригу, Ст. Футогу, Черевину, Гложаану, Петровцу, Кулину, Ст. Керу, Темерину, Жабљу, Бурђеву, Тителу, Сланкамену, Карловцима, Инђици, Руми, Митровици, Ерденику, Илоку, Ст. Паланци, Старом Врбасу, Сентомашу, Федварцу, Ст. и Т. Вечеју, Врањеви, Меленци, Чуругу, Елемиру, Перлеву, Фаркашдину, Сакулама, Старој Павови, Вел. Бечкерку, Батајници, Земуну, Београду, итд. као и у свима већим или мањим местима Аустро-Угарске и пограничних држава. А разашилу и апотеке у Новом Саду поруке од 3 или више флаша биљног вина по оригиналним ценама на све стране Аустро-Угарске.

Треба се чувати од подражавања!

Нарочито ваља заштити

612 6-12

Hubert Ullrich'schen Kräuterwein.

Моје биљно вино није тајанствен лек. Делови су ови: малага-вино 480,0 вински спирт 100,0, глицерин 100,0, црно вино 240,0, сок од јасена 150,0, сок од трешња 320,0, фења, аниса, Јеленино корење, америкаско корење, чемерице, пшота, по 10,0. Ови саставни делови имају се наменати.

НЕМА ВИШЕ БУБУЉИЦА, аус шлага, митасера, пега од сунца, флека или друге нечистоће у лицу, онај који употребљава светско, право енглеско, потпуно нешкодљиво краставчево млеко од Ц. Балаша, које лице свежи, бели и подмлађава. Успех је сигуран после два три пута кад се употреби. Треба пазити да на свакој флаши стоји име „Balassa“. — Једна флаша 2 К уз то прави енглески сапун од краставчевог млека. 1 кутија пудера 1 К и 20 пот. — Добија се у свакој апотеци. Разашиле поштом аптека С. BALASSA, Budapest Andrassy-Strasse. 47. — Дневно разашиле поштом.

1904-4 (IV)

Салон женског одела.
Maison Breslauer

Нови Сад

у дунавској улици бр. 22.

Енглеске костиме,
тоалете за улицу,

шпенцере од плиша и сомота, зимске тоалете, тоалете за балове и сватове, опреме за невесте, израђује се у моме салону уз варадно **јефтине цене.**

1455 8-10

Заштитна марка „Ленгер“
Liniment. Capsici comp.
замена за
Anker-Pain-Expeller
је старо опробано кућено средство, које се већ од преко 37 година као поуздан лек против болова, реуматизма и назаба употребљава.

Опомена. Због подражања, која мање вреде, треба прегледати бити пажљив и узимати само оригиналне флаше у кутијама са заштитном марком „Ленгер“ и етикетом „Richter“ — Са ценом од 80 потура, 1 кр. 40 пот. и 2 круне може се у свима апотекама добити. — Главно стовариште код: Јосифа пл. Тереза, апотекара у Будимпешти. 1265 9 40

Dr. Richters Apotheke
zum „Goldenen Löwen“ in Prag
Elisabethstrasse № 5. neu.

Разашиле се дневно.

Бр. 15438. — 1906.

Објава вашара у Темишвару.
Овогодишњи Темишварски Св. Никољски

ЗЕМАЉСКИ ВАШАР

одржаће се од 13. децембра до 17 децембра п. р. 1906. год.

ДОТЕРИВАЊЕ СВАКОВРСНЕ МАРВЕ

на земаљски вашар дозвољено је од четвртка 13 децембра од 5 сати ујутру. У Темишвару 18. новембра п. н. 1906.

Од градске велике капетаније:

РУДОЛФ ВАНДЛ,

1596 1-2

велики капетан.

Најизврсније и најбоље тамбуре

прави и разашиле

ПРВА СИСАЧКА ТВОРНИЦА ТАМБУРА

Ј. Стјепушин,

СИСАК (Хрватска)

1802 3-5

Одликована на париској изложби год. 1900-те на миленијској изложби 1896.

Обим тамбура и складност за тамбуре имаде

разна гласбала као: гусле, гитаре, цитаре, мандолине, окарине, хармонике итд.

за које се шаље посебан ценик са сликама. „Тамбурашка школа“ од С. Томића за К 2 — Њирлицом тискана. У истој творници налази струковни лист „Тамбурица“ те стоји на годину К 8. — са прилогом.

КАШАЉ!

Ко на овај не пази, грешни против сопственог тела!

Кајзеровеј
ГРУДНЕ КАРАМЕЛЕ

с три јеле

Лекарски опробане и препоручене против кашља, промуклости, катара, кривости и катара у ждрелу.
4512 нов. овер. сведоцаба доказују, да оне одржавају оно, што обећавају.
Пакет по 20 и 40 потура код: **Омера Попова** у Карлову. **Д. Коде посла. Була Винкле** у Н. Саду, **Б. Стефановића сина** у Н. Саду. **С. Михајловића**, апотека у Ст. Павани. **К. Пероша** апотека у Вавањшту. **Стеван Штрасер** апотекар у Карловци. **Јос. Хондл** апотекар у Руми, **П. Вујашковић** у Митровци. 1277 9-20

БРАЋА РАВШТЕР

НОВИ САД

196 65-

ПЕЦИВО ШЉИВОВИЦЕ И КОМОВИЦЕ

Фабрика шестоструке сирћетне есенције.

УГАЉ!

ПРИМА ПРАЈСКИ САЛОН УГАЉ,
Шагготарјанер и Врднички угаљ,
као и **КОКС**

имадемо увек на стоваришту,

по најјефтинијој дневној цени.

Уједно препоручујемо наше богато снабдевано стовариште

планинских горећу дрва

у најбољој квалитети.

Браћа Шварц,

Нови Сад

128 10-12

рибања пијаца број 12.

Лриво уживање је теј

са марком „Thekaune“

само прави у пакетима са

горњом заштитном марком.

Искључива продаја код

Браће Вагнера

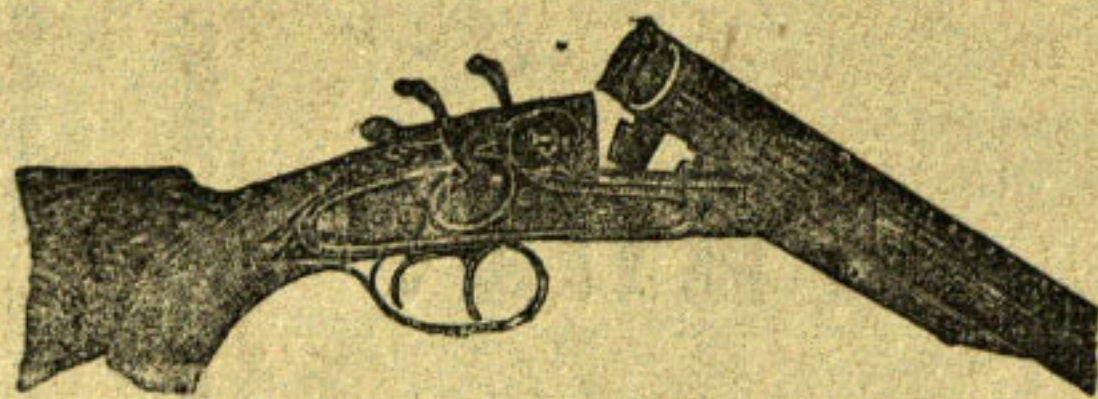
у Новом Саду,

специјалитети у теју и руму.

1635 4-10

Телефона бр. 105.

РУКОТВОРНИЦА ОРУЖЈА

и пушкарски велики завод
ЈАМИСЛАВА ШВЕСТКА

Праг, (Чешка), Вацлавски трг бр. 53.

препоручује своје гласовите, одличне **ЛАНКАСТЕРКЕ**, које се здликују изван редним пуцањем као и необичном дуго-трајношћу. Званично одобрен специјалитет цеви са ознаком: **Велефини армадски челик.**

ВЕЛИКИ ИЗБОР

револвера и флорберта.

„Једини“ фирма која је издала преко 100 страма целике, српско-хрватки цијеник, ти скан и латиницом и њирлицом Цијеник шаљем, када ми се пошаље 80 филира у поштанским листовима биљегамма и када ми се јави занимање. Захтевајте цијеник у властитом пробатку!“

Цене умерене.

973 18-20

Покушајте

и препоручите

производе

Видрине творнице хранива

у Прагу VIII (Крањ Земка.)

ценовник бадава.

1574 2-

СРБИН. Практичан економ-

ски чиновник, који

је и самостално еконо-

номију водио, у свакој економској струци

потпуно вичан са врло добрим сведоцабама

велепоседника, стар 45 година, ожењен без

деце, потпуно говори и пише српски, не-

мачки и мађарски, тражи место. Извешћа

ради обратити се на кућу бр. 35. Пете-

фијева улица Нови Сад 1569 2-2

Кроз низ година многострано опробано средство, које чисти кожу и улепшава лице, отклања после кратке употребе, ране и сваковрсне болести на кожи, као: сунчане пеге, флека јетрењаче, лишајеве, црвенило са лица и носа, бледоћу и груб изглед лица, митасере, боре буљаве и друге нечистоће са лица; штити лице од јаких сунчаних зрака и ветра. „Венус крем“ са „Венус сапуном“ ако употребе и старије женске даје нежност лицу и подмлађује га. Пошто крем није мастан може се и на дану употребити

Прави само са горњим жигом ужеженим на теглици.

Венус-пудер 1. кутија К. 2. Венус-крем 1 теглица 1 К. 20 п.

Венус сапун за тоалету 1 ком. 80 пот.

Венусов пудер је потпуно нешкодљив за употребу по дану и ноћи.

Пудера има: жут, роза и бело.

Purgantes-пастиле (ЗА ЧИШЋЕЊЕ).

Изврсно, и сигурног дејства јефтино средство за чишћење, и код застарелог затвора столице. Пастиле су пријатног укуса и с тога их радо узимају како деца и одрасли исто тако и они који су осетљиви. Осим тога се те пастиле услед нешкодљивости стално могу употребљавати.

Кутија са 25 пастила стаје 1. круна.

Добија се код **Jos. Hondl's Apotheke** zum „heil. Petrus“

in Ruma.

338 17-

Уз поузете обратном поштом.

Уз поузете обратном поштом.

Основана 1870. године.

ПРИМА:

Улоге на књижице по 4% „недељне улоге“ по уделу 50 потура недељно са 4%.
Порезу на камату плаћа сам завод.

511 47—

СРПСКА ЗАДРУГА

ЗА МЕЂУСОБНО ПОМАГАЊЕ И ШТЕДЉУ

У НОВОМ САДУ,

Ћурчијска улица број 6.

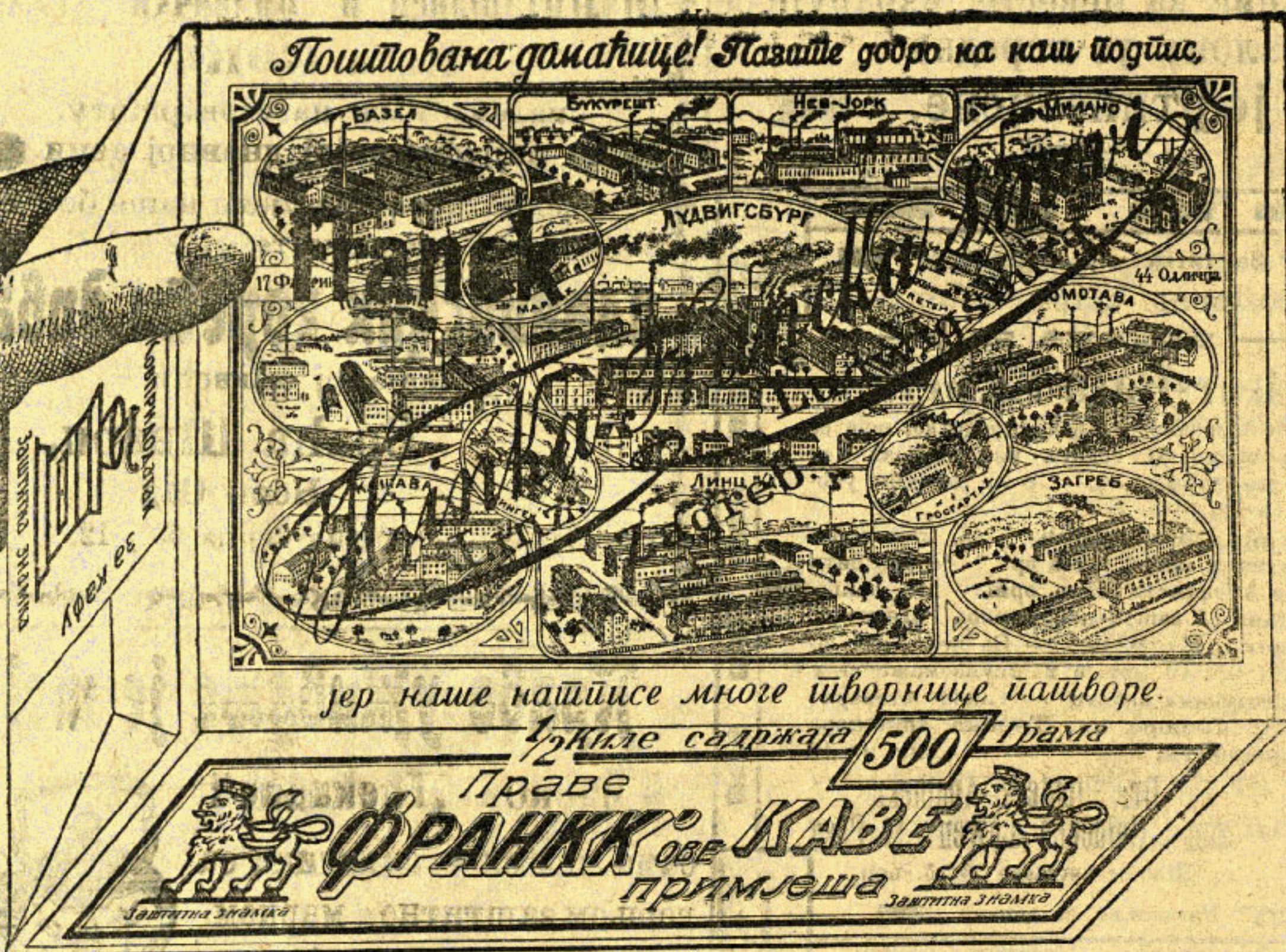
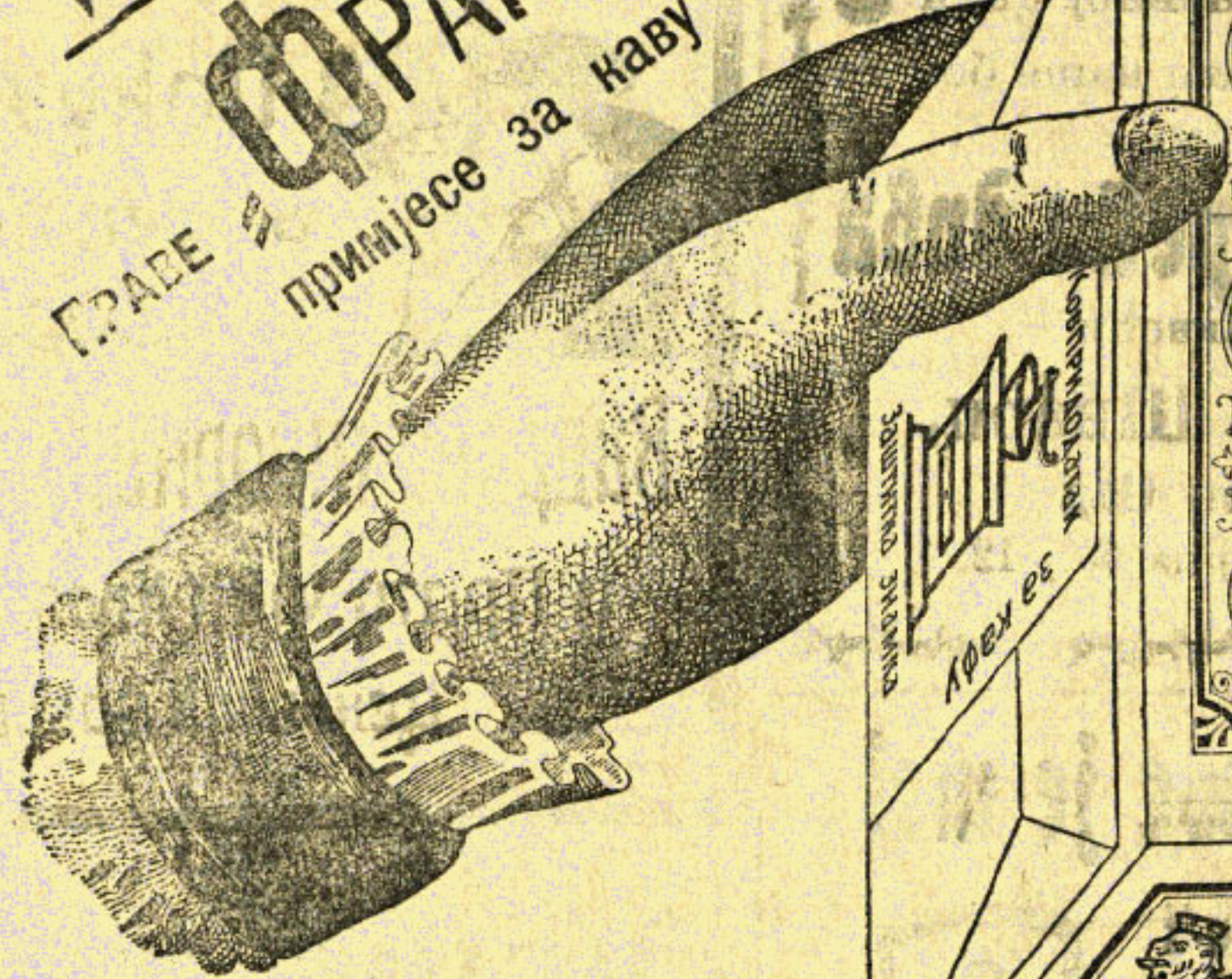
Основана 1870. године.

ИЗДАЈЕ:

Зајмове на менице, обвезнице и на непокретно имање под најповољнијим условима.

100г.

ДОВОЉНО ЈЕ
ОД
ГРАДЕ **ФРАНКК'ОВЕ**
ПРИМЈЕСЕ ЗА КАВУ

само половицу толико,

као од других сурогата, јер је права **ФРАНКК'ОВА** примјеса за каву

1) снажнија, 2) лепше боје, 3) издашнија, дакле 4) јефтинија — 5) притом укуснија и затим још и **не одвише горка.**

За црну каву: на **4** кашике зрна — **1** кашику **ФРАНКК'ОВЕ** примјесе за каву
„ белу „ „ **3** кашике зрна — **1** кашику **ФРАНКК'ОВЕ** „ „ „

D. X 642 O. 10 II

1589 1-3

R. & W.

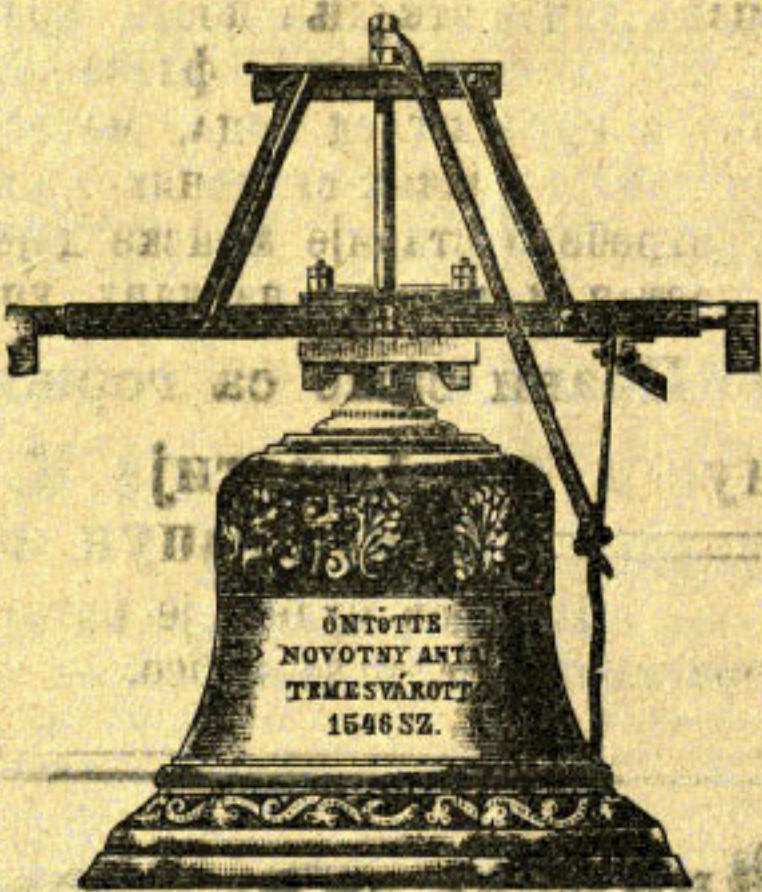
Путницима у В. Пешту препоручује се

ЈОСИФА МАЈЕРА
хотел првог реда
КОД

Краљице Јелисавете
(Erzsébet szálloda)

највећинија кућа за породице у средини вароши универзитетка улица бр. 5.
У најближој близини паробродске станице. — Електрична веза на све стране.
Телефон. — Електрично осветљење. — Ново реновиран хотел. — Купатило. — Потпуни пансион за 4 круне.
Цене за себе од 1-60 па на више заједно с послугом и електричним осветљењем.
У случају дужег бављења значајни попуст у ценама. — Кафана и трапезарија јесу од најмилији у престоници. — Најпажљивија услуга редак мир и ред. — У близини хотела налази се универза, српска црква и школа, текелијанум и српска кафана. 1236 5—

Вудимпешта.

ЗВОНОЛИВНИЦА И ФАБРИКА
ГВОЗДЕНИХ КОЗА ЗА ЗВОНА
АНТОНА НОВОТНИЈА
У ТЕМИШВАРУ, ФАБРИЦИ

препоручује се — са гаранцијом на више година — за израду нових звона и за преливање пукнутих звона у свакој величини, као и за целокупно хармонично удељено звоњење, провиђено са круном од кованог гвожђа, тако удељеном, да се звона по вољи и лако могу кретати, ако би се на једном месту излупало, чиме се звона сачувају да не пукну.

Особито препоручујем

975 14—52

од мене израђена и много пута одликована

са отвореним одупцима провиђена звона

која су у горњем делу — као виолина са отвором у виду фигуре S провиђена и која имају дуготрајнији, снажнији и дубљи звук, него звона по старој системи прављена, тако да се овако једно патентирано звоно од 327 килограма изједначаје са звуком других по старој системи ливених звона од 461 килограма.

Даље препоручујем козе за звона од кованог гвожђа, у тороњу слободно стојеће; звона или шоље за сатове од метала, прављење старих звона са крунама од кованог гвожђа

Илустровани ценовници и прорачун трошка бесплатно и франко.

На миланарској земаљ. изложби у Будимпешти 1895. награђена са великом миланарском медаљом